

Pagna ewlenija>Proċeduri tal-qorti>Kawżi ċivili>Rikonossiment u infurzar tad-deċiżjonijiet tal-qorti>**Kif tinforza deċiżjoni ta' qorti**
Kif tinforza deċiżjoni ta' qorti

Portugall

1 Xi tfisser eżekuzzjoni fi kwistjonijiet ċivili u kummerċjali?

L-eżekuzzjoni f'materji ċivili u kummerċjali tikkonsisti f'kawża legali mressqa minn kreditur jew parti li titlob l-eżekuzzjoni kontra debitor jew persuna li l-eżekuzzjoni qed tintalab kontriha, fejn il-kreditur jitleb lill-qorti biex teżegwixxi l-konformità ma' obbligu dovut lilha.

L-eżekuzzjoni jista' jkollha tliet għanijiet: il-ħlas ta' somma flus; il-konsenja ta' oġġett speċifiku; jew it-tweġġit jew nuqqas ta' tweġġit ta' att.

L-eżekuzzjoni tista' tiegħu l-forma ta' proċedimenti legali standard (li jistgħu jkunu ordinarji, sommarji jew singolari) jew proċedimenti speċjali.

Il-proċedimenti ta' eżekuzzjoni kollha għall-ħlas ta' somma flus jieħdu l-forma ta' proċedimenti legali standard ordinarji bl-eċċezzjoni ta' dawk imnizzlin hawn taħt, li jieħdu l-forma ta' proċedimenti sommarji, u proċedimenti ta' eżekuzzjoni relatati mal-manteniment, li jieħdu l-forma ta' proċedimenti speċjali.

Il-proċedimenti sommarji jintużaw fi proċedimenti ta' eżekuzzjoni għall-ħlas ta' somma flus ibbażat fuq dan li ġej:

deċiżjoni ta' arbitraġġ jew sentenza tal-qorti f'każijiet fejn tali deċiżjoni jew sentenza ma tkunx tista' tiġi eżegwita fil-kawża stess;

talba għal ordni ta' ħlas li jkollha titolu eżekuttiv marbut magħha;

titolu eżekuttiv ekstraġudizzjarju relatat ma' obbligu pekunjarju dovut, iggarantit permezz ta' ipoteka jew rahan;

titolu eżekuttiv ekstraġudizzjarju relatat ma' obbligu pekunjarju dovut, li l-valur tiegħu ma jaqbiżx id-doppju tal-valur li l-qorti tal-ewwel istanza għandha l-guridizzjoni tiegħu.

Anki meta jkun involut wieħed mit-titoli eżekuttivi imsemmija hawn fuq, tkun applikabbli l-forma ordinarja aktar milli l-forma sommarja fil-każijiet li ġejjin:

l-eżekuzzjoni ta' obbligu alternattiv, dipendenti fuq opzjoni jew kundizzjoni;

meta l-obbligu li jkun irid jiġi eżegwit ikun jeħtieġ saldu fl-istadju tal-eżekuzzjoni u s-saldu ma jiddependix fuq kalkolu aritmetiku sempliċi;

meta jkun hemm titolu eżekuttiv li ma jkunx sentenza kontra wieħed biss mill-miżżewġin, u l-parti li tkun qed titlob l-eżekuzzjoni fit-talba għall-eżekuzzjoni ssostni li d-dejn ikun konġunt;

fi proċedimenti ta' eżekuzzjoni miftuħa kontra debitor sussidjarju biss li ma jkunx irrinunzja l-eċċezzjoni tal-eskussjoni (*benefício da excussão prévia*).

Il-proċedimenti ta' eżekuzzjoni relatati mal-konsenja ta' oġġett speċifiku u għat-tweġġit ta' att jieħdu l-forma ta' proċediment standard uniku.

L-eżekuzzjoni għall-konsenja ta' oġġett speċifiku tista' tiġi kkonvertita f'eżekuzzjoni għall-ħlas ta' somma flus meta l-oġġett li l-parti li tkun qed titlob l-eżekuzzjoni tiegħu ma jkunx jista' jinstant. F'dak il-każ, il-parti li titlob l-eżekuzzjoni tista', fl-istess proċedimenti, titlob il-ħlas tal-valur tal-oġġett li kellu jasal u t-telf li jirriżulta minħabba li baqa' ma wasalx.

L-eżekuzzjoni tat-tweġġit ta' att tista' tiġi kkonvertita f'eżekuzzjoni għall-ħlas ta' somma flus jekk il-parti li titlob l-eżekuzzjoni titlob indennizz u l-ħlas tal-ammont inkwistjoni.

L-eżekuzzjoni fir-rigward ta' manteniment isegwi forma ta' proċedimenti speċjali fejn:

il-parti li titlob l-eżekuzzjoni tista' titlob li tingħata parti mill-ammonti, is-salarju jew il-ħlasijiet tal-pensjoni li tircievi l-persuna li l-eżekuzzjoni qed jintalab

kontriha, jew li tiġi allokata l-irrijiet li jappartjenu lid-debitor għall-ħlas bin-nifs dovut jew li jsir dovut, u l-għoti jew l-konċessjoni taġġom huma indipendenti mis-sekwestru;

meta l-parti li titlob l-eżekuzzjoni titlob li tingħata l-ammonti, is-salarju jew il-ħlasijiet tal-pensjoni msemmjia hawn fuq, l-entità responsabbli biex tħallashom jew għall-ipproċessar tal-ħlasijiet rispettivi tiġi nnotifikata li trid tħallas l-ammont konċess direttament lill-parti li tkun qed titlob l-eżekuzzjoni;

meta parti li titlob l-eżekuzzjoni titlob l-allokkazzjoni tal-irrijiet, hija trid tindika l-beni li tapplika għalihom, u l-aġent ta' eżekuzzjoni jwettaqha fir-rigward tal-beni li jqis li jkunu biżżejjed biex jiġu ssodisfati l-ħlasijiet dovuti u li jkunu se jsiru dovuti. Il-persuna li l-eżekuzzjoni tkun qed tintalab kontriha tista' tinstema' għal dan l-għan;

il-parti soġġetta għall-eżekuzzjoni dejjem titħarrek wara li jkun sar is-sekwestru, u l-oġġezzjoni taġġom għall-eżekuzzjoni jew għas-sekwestru ma tissospendix l-eżekuzzjoni.

Il-proċedura tal-eżekuzzjoni hija stipulata fl-Artikoli 703 sa 877 (il-proċedura tal-eżekuzzjoni) u l-Artikoli 933 sa 937 (Eżekuzzjoni speċjali fir-rigward tal-manteniment) tal-Kodiċi ta' Proċedura Ċivili (*Código de Processo Civil*), li jistgħu jiġu kkonsultati permezz ta' [din il-fohqa](#).

2 Liema awtorità jew awtoritajiet huma kompetenti għall-eżekuzzjoni?

L-awtoritajiet kompetenti għall-eżekuzzjoni huma l-qrati u l-aġenti tal-eżekuzzjoni.

L-eżekuzzjoni innifisha sseħħ permezz ta' proċess ta' eżekuzzjoni ġudizzjarja fejn il-qrati jkunu l-awtoritajiet kompetenti u jkunu assistiti minn aġenti tal-eżekuzzjoni. Minbarra l-proċess ġudizzjarju, il-liġi tipprevedi wkoll "proċedura ekstraġudizzjarja preeżekuttiva" (*procedimento extrajudicial pré-executivo*), li hija fakultattiva u li l-kreditur jista' jużaha meta jiġu ssodisfati ċerti rekwiżiti. L-awtoritajiet kompetenti għall-proċedura ekstraġudizzjarja preeżekuttiva huma l-aġenti tal-eżekuzzjoni.

Il-Proċess ta' Eżekuzzjoni Ġudizzjarja

L-eżekuzzjoni tidba bil-preżentazzjoni tat-talba għal eżekuzzjoni fil-qorti. Il-mudell u t-termini ta' preżentazzjoni tat-talba għal eżekuzzjoni huma stabbiliti f'Ordni tal-Gvern, jiġifieri l-Ordni tal-Gvern Nru 282/2013 tad-29 ta' Awwissu 2013 (fl-2020, meta din l-iskeda informattiva giet riveduta), li tista' tiġi kkonsultata permezz ta' [din il-fohqa](#).

Il-formoli li jridu jintużaw mill-parti biex titlob l-eżekuzzjoni meta ma tkunx meħtieġa rappreżentanza legali minn avukat, avukat apprendist jew aġent legali jinsabu fil- **Portal CITIUS**

Talba għall-Eżekuzzjoni

Talba għal Eżekuzzjoni ta' Sentenza

L-aġent tal-eżekuzzjoni għandu jinħatar mill-parti li titlob l-eżekuzzjoni. Jekk il-parti msemmjia ma taġġmilx hekk, ir-registratur tal-qorti jaħtar aġent ta' eżekuzzjoni awtomatikament u b'mod aleatorju. F'każijiet eċċezzjonali previsti fil-liġi, id-dmirijiet ta' aġent tal-eżekuzzjoni jistgħu jitwettqu minn uffiċjal ġudizzjarju.

B'mod ġenerali, it-tqassim tal-kompetenzi bejn il-qorti u l-aġent tal-eżekuzzjoni huwa kif ġej:

hija r-responsabbiltà tal-aġent tal-eżekuzzjoni li jwettaq il-formalitajiet kollha tal-eżekuzzjoni li mhumiex assenjati lir-registratur jew li mhumiex fil-kompetenza tal-imħallef, inkluż b'mod aktar speċifiku, it-taħrik, in-notifiki, il-pubblikazzjoni, il-konsultazzjoni tal-bażi tad-*data*, is-sekwestri u r-registru tas-sekwestri, tas-saldi u tal-flasijiet;

anke meta kawża ma tasalx għal sentenza, l-aġent tal-eżekuzzjoni jrid jiżgura li l-atti li joħroġu mill-kawża li jirrikjedu l-intervent tiegħu jkunu eżegwiti korrettament;

minbarra l-kompetenzi espressament attribwiti mil-liġi, hija r-responsabbiltà tar-registratur tal-qorti li jiżgura l-andament bla xkiel tal-kwistjonijiet amministrattivi u t-trattament tal-proċess u li jimplimenta l-ordnijiet ġudizzjarji, kemm fir-rigward tal-fażi preliminari kif ukoll tal-proċedimenti dikjaratorji jew tal-incidenti relatati mat-taħrika, li hija r-responsabbiltà tal-aġent tal-eżekuzzjoni;

hija wkoll ir-responsabbiltà tar-registratur tal-qorti li jinnotifika lill-aġent tal-eżekuzzjoni b'mod mhux uffiċjali bil-proċeduri jew l-incidenti dikjaratorji li jkunu għaddejjin u l-att rispettiv imwettaq li jista' jinfluwenza l-proċedimenti.

B'mod partikolari,

Hija r-responsabbiltà tal-imħallef li:

joħroġ mandat ta' inibizzjoni kawtelatorju, jekk ikun meħtieġ;

jiddeciedi dwar l-oġġezzjoni għall-eżekuzzjoni u s-sekwestru u jivverifika u jikklassifika l-pretensjonijiet fi żmien massimu ta' tliet xhur minn dakinhar li tkun ġiet ippreżentata l-oġġezzjoni jew il-pretensjoni;

jiddeciedi, mingħajr ebda appell possibbli, dwar kontestazzjonijiet għall-miżuri u d-deċiżjonijiet tal-aġent tal-eżekuzzjoni;

jiddeciedi dwar kwistjonijiet oħra mqajma mill-aġent ta' eżekuzzjoni, minn partijiet jew minn partijiet terzi li jintervjenu.

Hija r-responsabbiltà tal-aġent tal-eżekuzzjoni li:

jieħu l-miżuri meħtieġa biex tiġi vverifikata l-legalità tat-titolu eżekuttiv u jikkonsulta r-registru kompjuterizzat tal-eżekuzzjonijiet u l-bażijiet ta' *data* online li jistgħu jiġu kkonsultati direttament biex jiġu stabbiliti l-beni sekwestrabbli;

tinnotifika taħrika lill-persuna li l-eżekuzzjoni qed tintalab kontriha, inklużi każijiet fejn il-persuna kkonċernata tifharrek biex tindika l-beni sekwestrabbli meta ma jkunu ġew identifikati l-ebda beni sekwestrabbli;

twestaq is-sekwestru u l-kwotazzjonijiet li jseħħu wara li jkun sar is-sekwestru;

twestaq il-bejgħ, it-tnaqqis għall-ispejjeż legali u l-flas.

Għall-eżekuzzjonijiet istigati fil-Portugall, il-ġurisdizzjoni *ratione materiae* tal-qorti hija kif ġej:

l-awli tal-eżekuzzjoni tal-Qorti Distrettwali Ċentrali (*Instância Central do Tribunal de Comarca*) għandhom il-ġurisdizzjoni għal proċedimenti ta' eżekuzzjoni ċivili, bl-eċċezzjoni ta': il-ġurisdizzjoni kkonferita fuq il-qorti tal-proprjetà intellettwali, il-qorti tal-kompetizzjoni, ir-regolamentazzjoni u s-superviżjoni, il-qorti marittima, l-awli tal-familja u tal-minuri, l-awli industrijali, l-awli kummerċjali, kif ukoll l-eżekuzzjoni tas-sentenzi mogħtija minn awla kriminali li, skont il-liġi tal-proċedura kriminali, ma jistgħux jiġu ttrattati f'awla ċivili;

meta ma jkun hemm l-ebda awla tal-eżekuzzjoni jew awla differenti jew qorti speċjalizzata li jkollha l-ġurisdizzjoni, il-ġurisdizzjoni tkun tal-awli b'ġurisdizzjoni ġenerali (jew, meta jkun hemm, l-awla ċivili rispettiva) tal-Qorti Distrettwali lokali (*Instância Local do Tribunal de Comarca*).

Il-ġurisdizzjoni territorjali tal-qorti Portugiżi biex jinbdeu il-proċedimenti ta' eżekuzzjoni hija kif ġej:

bħala regola ġenerali, il-qorti tad-domicilju tal-persuna li l-eżekuzzjoni qed tintalab kontriha għandha l-ġurisdizzjoni għall-eżekuzzjoni sakemm ma jkunx previst mod ieħor f'dispożizzjoni legali speċifika jew fir-regoli li ġejjin;

il-parti li titlob l-eżekuzzjoni tista' tagħżel il-qorti tal-lokalità fejn irid jiġi ssodisfat l-obbligu meta, l-persuna li l-eżekuzzjoni qed tintalab kontriha tkun persuna ġuridika jew meta d-domicilju tal-parti li titlob l-eżekuzzjoni tkun żona metropolitana ta' Lisbona jew Porto u l-persuna li l-eżekuzzjoni qed tintalab kontriha tkun domiciljata fl-istess żona metropolitana;

jekk l-eżekuzzjoni tkun għall-konsenja ta' ċertu oġġett jew għal dejn b'titolu *in rem*, il-ġurisdizzjoni għall-eżekuzzjoni tkun tal-qorti tal-post fejn jinsab l-oġġett jew tal-post fejn jinsabu l-beni gravati;

meta l-proċedimenti ta' eżekuzzjoni jkunu jridu jinfetħu fil-qorti fid-domicilju tal-persuna li l-eżekuzzjoni qed tintalab kontriha, u dik il-persuna ma tkunx residenti fil-Portugall iżda jkollha xi beni hemmhekk, il-ġurisdizzjoni tkun tal-qorti tal-post fejn jinsabu dawk il-beni;

il-qorti tal-post fejn jinsabu l-beni jkollha l-ġurisdizzjoni wkoll meta: il-proċedimenti ta' eżekuzzjoni jridu jittressqu f'qorti Portugiża minħabba li huma relatati mal-validità tal-formazzjoni/l-istralċ ta' kumpaniji/persuni ġuridici oħrajn bl-uffiċċju r-registrat tagħhom fil-Portugall jew il-validità tad-deċiżjonijiet tal-entitajiet korporattivi tagħhom, u ma tapplika l-ebda waħda mis-sitwazzjonijiet koperti fir-regoli preċedenti jew li jsegwu r-regoli tal-eżekuzzjoni;

f'każijiet li jinvolvu għadd ta' proċedimenti ta' eżekuzzjoni li jridu jiġu kkunsidrati minn qorti b'ġurisdizzjonijiet territorjali differenti, il-qorti tad-domicilju tal-persuna li l-eżekuzzjoni qed tintalab kontriha jkollha l-ġurisdizzjoni;

fl-eżekuzzjoni ta' sentenza mogħtija mill-qorti Portugiżi, it-talba għall-eżekuzzjoni tiġi ppreżentata fil-proċedimenti li wasslu għas-sentenza inkwistjoni, u l-eżekuzzjoni tkun fl-atti tal-kawża. Jekk il-kawża tkun sussegwentement marret għall-appell, tiġi trasferita kopja tal-atti. Meta, l-ġurisdizzjoni tkun ta' awla speċjalizzata, dik l-awla speċjalizzata jrid jintbagħtilha kopja tas-sentenza, it-talba li wasslet għall-eżekuzzjoni u d-dokumenti ta' akkumpanjament kemm jista' jkun malajr;

jekk id-deċiżjoni tkun ingħatat minn arbitri fi proċedura ta' arbitraġġ fil-Portugall, il-qorti bil-ġurisdizzjoni għall-eżekuzzjoni tkun il-Qorti Distrettwali (*Tribunal da comarca*) tal-post fejn ikun sar l-arbitraġġ;

jekk il-kawża tkun tressqet quddiem il-qorti tal-appell jew il-Qorti Suprema tal-Ġustizzja (*Supremo Tribunal de Justiça*), il-ġurisdizzjoni tkun tal-qorti tad-domicilju tal-persuna li l-eżekuzzjoni qed tintalab kontriha;

għal eżekuzzjonijiet relatati ma' spejjeż, multi jew kumpens pagabbli b'riżultat ta' litigazzjoni abbużiva, il-ġurisdizzjoni tkun tal-qorti fejn saru l-proċedimenti li wasslu għan-notifika tal-kont jew saldu rispettiv. Eżekuzzjonijiet relatati ma' spejjeż, multi jew kumpens iseħħu permezz ta' tgħaqqid mal-kawża rispettiva; meta l-ordni biex jiġi ttrattat l-ispejjeż, il-multi jew il-kumpens tkun saret mill-Qorti tal-Appell jew mill-Qorti Suprema tal-Ġustizzja, l-eżekuzzjoni sseħħ fil-qorti tal-ewwel istanza li jkollha l-ġurisdizzjoni fiż-żona fejn tkun instemgħet il-kawża;

għal eżekuzzjoni bbażata fuq sentenza barranija, inkluż Ordni Ewropew ta' Infurzar, il-ġurisdizzjoni tkun il-qorti tad-domicilju tal-konvenut;

għal ordni ta' flas Ewropew (ir-Regolament (KE) Nru 1896/2006 tat-12 ta' Dicembru 2006), il-ġurisdizzjoni tkun tal-prim'awla ċivili tal-Qorti Distrettwali Ċentrali ta' Porto.

Proċedura ekstraġudizzjarja preeżekuttiva

Bħala alternattiva għall-proċedura ġudizzjarja, il-kredituri jistgħu jagħżlu li jużaw proċedura amministrattiva minn qabel magħrufa bħala PEPEX (*procedimento extrajudicial pré-executivo* (proċedura ekstraġudizzjarja preeżekuttiva)) - <http://www.pepex.pt>.

L-aġenti tal-eżekuzzjoni huma l-awtorità kompetenti li twestaq il-miżuri skont din il-proċedura.

Huwa possibbli li wiehed juża l-PEPEX f'każijiet ta': sentenzi ta' eżekuzzjoni nazzjonali; titoli eżekuttivi nazzjonali oħrajn; sentenzi barranin iddikjarati li huma eżekutorji; sentenzi li l-eżekutorjetà tagħhom tirriżulta minn legiżlazzjoni tal-UE, trattati jew konvenzjonijiet li jorbtu lill-Portugall; Ordnijiet Ewropej ta' infurzar.

Fi kwalunkwe minn dawn il-każijiet, ir-rekwiżiti li ġejjin iridu jiġu ssodisfati t-tnejn li huma:

il-kreditur għandu jkollu titolu eżekuttiv li jissodisfa r-rekwiżiti għall-applikazzjoni tal-forma sommarja tal-proċedimenti ta' eżekuzzjoni standard għall-flas ta' somma flus; u

kemm l-attur kif ukoll il-konvenut irid ikollhom numru ta' identifikazzjoni tat-taxxa fil-Portugall, irrispettivament min-nazzjonalità jew ir-residenza tagħhom. L-aġenti tal-eżekuzzjoni jwettqu t-tiftix għall-beni u għad-dhul billi jużaw in-numru tat-taxxa tal-konvenut u jistgħu jagħmlu dan biss f'bażijiet tad-*data* Portugiżi (ma jistgħux jikkonsultaw bażijiet tad-*data* ta' Stati Membri oħrajn). Il-leġiżlazzjoni Portugiża tippermetti kemm li l-persuni barranin, kemm ġuridici kif ukoll fiżiċi, japplikaw għal numru tat-taxxa anke jekk ma jeżerċitaw l-ebda attività jew ma jkollhomx id-domicilju tagħhom fil-Portugall.

Il-PEPEX huwa proċedura elettronika mingħajr karti, li hija veloċi u orfios mill-proċedimenti ġudizzjarji. It-talba elettronika tiġi pprezentata direttament mill-kreditur billi tiġi aċċessata l-pjattaforma tal-IT li ġejja: <http://www.pepex.pt>.

L-aċċess għall-portal tal-awtorità tat-taxxa u d-dwana jinkiseb permezz tal-kredenzjali tal-aċċess jew permezz taċ-ċertifikat diġitali tal- "karta taċ-ċittadin" (*cartão de cidadão*).

Meta kreditur jahtar rappreżentant awtorizzat, l-avukat (*Advogados*) u l-aġenti legali (*Solicitadores*) jistgħu jaċċessaw il-pjattaforma billi jużaw ċertifikat diġitali maħruġ apposta mill-korpi professjonali rispettivi tagħhom.

Meta tiġi pprezentata t-talba, il-proċedura tingħadda awtomatikament għand l-aġent tal-eżekuzzjoni u l-kredituri jingħataw malajr (bħala regola, fi żmien 7 ijiem wara li tkun giet ipprezentata t-talba) l-informazzjoni dwar il-possibbiltà reali li jirkupraw il-flus dovuti lilhom jew iċ-ċertifikazzjoni li ma jistgħux jingħabru għall-finijiet tat-taxxa, mingħajr il-htieġa li jirrikorri għal proċedimenti ġudizzjarji.

L-għan ewlieni ta' din il-proċedura huwa li l-flas isir volontarjament. Ma jistax ikun hemm miżuri ta' sekwestru/qbid bil-proċedura tal-PEPEX. Biex dan isir, il-proċedura tal-PEPEX trid tiġi kkonvertita fi proċedimenti ta' eżekuzzjoni.

Matul proċedura tal-PEPEX, id-destinatariju tat-talba jista' jgħallas volontarjament jew jilhaq ftehim dwar il-flas mal-attur.

Kull meta attur jagħzeż li jinnotifika lid-debitur, dik in-notifika ssir permezz ta' kuntatt personali minn aġent tal-eżekuzzjoni.

Id-debituri li jiġu nnotifikati b'mod validu bil-proċedura u li ma jieħdu l-ebda azzjoni jiġu inklużi fil-lista pubblika tad-debituri, u iċ-ċertifikat imsemmi hawn fuq ta' nuqqas ta' għbir ikun jista' għalhekk jinħareġ għal finijiet legali u ta' tassazzjoni. Aktar tard, ladarba jsir il-flas sħiħ tal-pretensjoni, din is-sitwazzjoni tittejjgga' lura bit-tneħħija ta' isem id-debitur mil-lista u n-notifika tal-awtorità tat-taxxa.

Fi proċedura tal-PEPEX, il-partijiet jistgħu jitolbu l-intervent ta' mħallf: l-attur jista' jikkonverti l-proċedura tal-PEPEX fi proċedimenti ta' eżekuzzjoni meta l-flas volontarju ma jkunx sar; id-destinatariju tat-talba jista' jagħmel hekk billi joġġezzjona għall-proċedura tal-PEPEX.

Fir-rigward tal-ispejjeż, il-proċedura tal-PEPEX hija inqas għalja minn proċedura ġudizzjarja. Għal EUR 51.00 u l-flas tal-VAT, il-kredituri jistgħu jiskopru jekk l-irkupru tal-pretensjoni tagħhom huwiex vijabbli, irrispettivament mill-valur tat-talba. Jekk il-flus dovuti jithallsu, l-ispejjeż jistgħu jkunu oġġa minn EUR 51.00, skont il-każ.

Ta' min jinnota wkoll li, jekk il-proċedura tal-PEPEX tiġi kkonvertita fi proċedimenti tal-eżekuzzjoni, il-kredituri jkunu eżenti mill-flas tat-tariffa inizjali tal-qorti.

Il-proċedura PEPEX hija prevista mil-Liġi Nru 32/2014 tat-30 ta' Mejju 2014 li tista' tiġi kkonsultata permezz ta' [din il-holqa](#).

3 Liema huma l-kundizzjonijiet biex jingħataw titoli jew deċiżjonijiet li jkunu eżekuttivi?

3.1 Il-proċedura

Il-proċedura tal-eżekuzzjoni kollha hija bbażata fuq titolu li jiddetermina l-fini u l-limiti tal-kawża għall-eżekuzzjoni. Titoli eżekuttivi jitqiesu li jinkludu mgħax ta' inadempjenza, bir-rata legali, fuq l-ammont tal-obbligu.

Is-sentenzi huma eżekutorji u t-titoli eżekuttivi jistgħu jingħataw skont iċ-ċirkostanzi li ġejjin:

a) Sentenzi kontra l-konvenut

sentenza titqies li tkun titolu infurzabbli biss wara li ssir definittiva, flief jekk l-appell imressaq kontriha ma jkollux effett sospensiv; min-naħa tal-eżekutorjetà, ordnijiet u kwalunkwe deċiżjoni jew att ieħor minn awtorità ġudizzjarja li titlob il-konformità ma' obbligu huma ekwivalenti għal sentenzi. Id-deċiżjonijiet tal-Qorti tal-Arbitraġġ (*Tribunal Arbitral*) huma eżekutorji bl-istess termini bħas-sentenzi tal-qrati ordinarji; mingħajr preġudizzju għad-dispożizzjonijiet tat-trattati, il-konvenzjonijiet, ir-Regolamenti tal-UE u l-liġijiet speċjali, is-sentenzi mogħtija mill-qrati jew mill-arbitri f'pajjiżi barranin jistgħu jservu biss ta' bażi għall-eżekuzzjoni wara li jkunu riveduti u kkonfermati mill-qorti Portugiża li jkollha l-ġurisdizzjoni; titoli mogħtija f'pajjiżi barranin ma jeħtiġux reviżjoni biex ikunu eżekutorji.

b) Dokumenti mfasslin jew iċċertifikati minn nutar jew entitajiet jew professjonisti oħrajn b'kompetenza għal dik il-fini, li jservu biex jistabbilixxu jew jagħrfu kwalunkwe obbligu

dokumenti mfasslin jew iċċertifikati minn nutar jew minn entitajiet jew professjonisti oħrajn bil-kompetenza għal dik il-fini, li fihom ikun hemm qbil dwar flasijiet futuri jew jiġu stabbiliti obbligi futuri, jistgħu jservu ta' bażi għall-eżekuzzjoni, sakemm ikun ippruvat, minn dokument imfassal b'konformità mal-klawżoli stabbiliti f'dawn id-dokumenti jew, f'każ li ma jkunx hemm klawżoli minn dawn, minn dokument li jkollu l-eżekutorjetà tiegħu stess, li jkun sar flas għall-konkluzjoni ta' ftehim tan-negozju jew li kien stabbilit obbligu b'konsegwenza ta' ftehim bejn il-partijiet;

kull dokument iffirmat f'isem haddieħor ikun eżekutorju biss jekk il-firma tkun iċċertifikata minn nutar jew entitajiet jew professjonisti oħrajn bil-kompetenza biex jagħmel hekk.

c) Titoli ta' dejn, anke jekk sempliċement miktuba bl-idejn, sakemm, f'dan il-każ, il-fatti li jikkostitwixxu r-relazzjoni bażi jidhru fid-dokument stess jew jiġu spjegati fit-talba għall-eżekuzzjoni

Titolu ta' dejn jinkludi, pereżempju, ċekkijiet, kambjali u ċedoli.

d) Id-dokumenti li jsiru eżekutorji permezz ta' dispożizzjoni speċjali

Pereżempju, rikorsi għal ordnijiet b'mandat ta' eżekuzzjoni u l-minuti tal-laqqgħat tal-kondominji.

3.2 Il-kundizzjonijiet ewlenin

Fir-rigward tal-kreditu

Il-kreditu li jrid jiġi eżegwit irid tkun ammont fiss, ċert u dovut. Jekk ma jkunx hekk fir-rigward tat-titolu eżekuttiv, l-eżekuzzjoni tibda b'miżuri li jagħmlu l-obbligu ammont fiss, ċert u dovut.

Fir-rigward tal-kreditur

L-eżekuzzjoni trid tintalab mill-persuna msemmija bħala l-kreditur tat-titolu eżekuttiv. Jekk it-titolu jkun maħruġ lill-portatur, l-eżekuzzjoni trid issir mill-portatur tat-titolu.

Jekk is-suċċessjoni tkun seħħet fid-dritt jew fl-obbligu, l-eżekuzzjoni trid issir fir-rigward tas-suċċessuri tal-persuni li jidhru bħala kredituri jew debituri tal-obbligu li jridu jiġu eżegwiti. Fir-rikors għall-eżekuzzjoni stess, ir-rikorrent irid jistabbilixxi l-fatti li jikkostitwixxu s-suċċessjoni.

Fir-rigward tad-debitur

L-eżekuzzjoni trid tintalab kontra l-persuna msemmija bħala d-debitur tat-titolu eżekuttiv.

L-assi tad-debitur jinqabdu anke jekk, għal xi raġuni, ikunu fil-pussess ta' terzi, mingħajr preġudizzju, madankollu, għad-drittijiet li dawk it-terzi jkunu intitolati jasserixxu kontra l-parti li titlob l-eżekuzzjoni.

L-eżekuzzjoni ta' dejn b'garanzija *in rem* fuq assi ta' terzi trid tintalab direttament kontra t-terzi jekk il-parti li titlob l-eżekuzzjoni jkun jixtieq jeżegwixxi l-garanzija, minkejja l-fatt li jista' jfittex lid-debitur immedjatament ukoll.

Meta l-proċedimenti tal-eżekuzzjoni jinfethu kontra terzi biss, u jkun magħruf li l-assi gravati mill-garanzija *in rem* ma jkunux biżżejjed, il-parti li titlob l-eżekuzzjoni tista', fl-istess proċess, titlob il-kontinwazzjoni tal-proċedimenti tal-eżekuzzjoni kontra d-debitur, li jkun imfittex biex jissodisfa kompletament il-pretenzjoni. Meta l-assi gravati jkunu tad-debitur imma fil-pussess ta' terzi, il-kreditur ikun jista' jfittex lit-tnejn li huma immedjatament.

Fi proċedimenti ta' eżekuzzjoni mressqa kontra debitur sussidjarju, l-assi tad-debitur sussidjarju ma jistgħux jiġu ssekwestrati qabel ma jinqabdu l-assi kollha tad-debitur prinċipali, sakemm id-debitur sussidjarju jinvoka, għal raġunijiet tajba, l-eċċezzjoni tal-eskussjoni fi żmien il-perjodu ta' oġġezzjoni għall-eżekuzzjoni.

Meta jinqabdu l-assi komuni ta' koppja miżżewġa fi proċedimenti ta' eżekuzzjoni kontra wieħed biss mill-konjuġi, minhabba li jitqies li l-parti li l-eżekuzzjoni qed tintalab kontriha ma jkollhiex biżżejjed assi, il-konjuġi tal-parti li l-eżekuzzjoni qed tintalab kontriha tingħata avviż biex titlob is-separazzjoni tal-assi jew li jiġi certifikat li juri li jkun hemm kawża pendenti fejn is-separazzjoni tkun diġà ntabbet, u fin-nuqqas ta' dan, il-proċedimenti tal-eżekuzzjoni jkomplu kontra l-assi komuni.

Meta jitressqu proċedimenti ta' eżekuzzjoni kontra wieħed mill-miżżewġin, il-parti li titlob l-eżekuzzjoni tista' tallega, filwaqt li tagħti r-raġunijiet, li d-dejn, irreġistrat fi strument li mhux is-sentenza, huwa kongunt. F'kazijiet bħal dawn, il-konjuġi tal-parti li l-eżekuzzjoni qed tintalab kontriha tingħata avviż biex tiddikjara taċċettax li d-dejn ikun kongunt, abbażi tar-raġunijiet imressqa; inkella, jekk il-konjuġi jibqa' sieket, id-dejn ikun ikkunsidrat bħala kongunt, mingħajr preġudizzju għal kull kontestazzjoni li jista' jipprezenta.

Meta l-proċedimenti ta' eżekuzzjoni jinfethu kontra koproprietarju jew aktar ta' patrimonju awtonomu jew komuni, l-assi inklużi fil-patrimonju awtonomu jew frazzjoni minnu, jew parti speċifika mill-patrimonju komuni, ma jkunux jistgħu jinqabdu.

Meta l-proċedimenti tal-eżekuzzjoni jinfethu kontra l-werrieta, jistgħu jinqabdu biss assi li jkunu ngħataw mid-deċedut. Meta l-qbid ikopri assi oħrajn, il-parti li ntablab il-qbid kontriha tista' titlob lill-aġent tal-eżekuzzjoni jirrilaxxa l-proprietà, u tindika liema assi tal-patrimonju jkollha fil-pussess tagħha. It-talba tintlaqa' jekk il-parti li titlob l-eżekuzzjoni, wara li tkun instemgħet, ma toġġezzjonax. Jekk il-parti li titlob l-eżekuzzjoni toġġezzjona għar-rilaxx tal-proprietà, il-parti li l-eżekuzzjoni qed tintalab kontriha tista' tikseb ir-rilaxx tagħha biss jekk il-wirt ikun ġie aċċettat mingħajr kondizzjoni (mingħajr ma jkun infetaħ proċess ta' inventarju) u sakemm tasserixxi u turi quddiem il-qorti: (a) li l-assi maqbuda ma ġewx mill-patrimonju; (b) li mill-patrimonju ma rċivix iktar assi minn dawk indikati jew, jekk tkun irċiviet iktar, li dawk l-assi l-oħrajn intużaw biex iħallsu djun relatati mal-wirt.

4 L-għan u n-natura ta' miżuri eżekuttivi

Il-miżuri ta' eżekuzzjoni prinċipali huma:

il-qbid;

il-bejgħ;

il-ħlas;

il-konsenja tal-oġġett;

il-prestazzjoni tal-att minn haddieħor a spejjeż tal-parti li l-eżekuzzjoni qed tintalab kontriha.

Dawn il-miżuri ta' eżekuzzjoni prinċipali jistgħu jkunu preċeduti jew segwiti minn miżuri strumentali oħrajn meħtieġa għall-implimentazzjoni tagħhom (eż. għażla ta' twettiq meta l-obbligu jkun alternattiv; l-osservanza ta' kundizzjoni jew prestazzjoni ta' servizz li l-obbligu li jrid jiġi eżegwit ikun jiddependi minnu; likwidazzjoni tal-obbligu li għandu jiġi eżegwit meta ma jkunx likwidu; evalwazzjoni tal-valur ta' prestazzjoni funġibbli minn terzi; konsultazzjonijiet minn qabel biex jiġu llokalizzati u identifikati assi li jistgħu jinqabdu; registrazzjoni tal-qbid; it-twaqqif ta' depożitarju għall-assi maqbuda; il-pubblikazzjoni tal-bejgħ tal-assi maqbuda; komunikazzjoni tal-bejgħ lill-uffiċċju tar-reġistrazzjoni).

L-għażla tal-miżuri ta' eżekuzzjoni tiddependi fuq mill-iskop tal-eżekuzzjoni, li jista' jkun: il-ħlas ta' somma flus; il-konsenja ta' oġġett speċifiku; jew it-twettiq ta' att.

Fil-proċedimenti ta' eżekuzzjoni għall-ħlas ta' somma flus, l-aktar miżuri ta' eżekuzzjoni xierqa għall-iskop tal-proċedimenti ta' eżekuzzjoni huma l-qbid, il-bejgħ u l-ħlas.

Fil-proċedimenti ta' eżekuzzjoni għall-konsenja ta' oġġett speċifiku, il-miżura ta' eżekuzzjoni l-aktar xierqa għall-iskop tal-proċedimenti ta' eżekuzzjoni hija l-konsenja ta' dak l-oġġett mill-aġent tal-eżekuzzjoni. Meta l-oġġett li għandha tircievi l-parti li titlob l-eżekuzzjoni ma jkunx jista' jinstab, hija tkun tista' tikkonverti l-kawża fi proċedimenti ta' eżekuzzjoni għall-ħlas ta' somma flus permezz ta' ħlas ta' valur l-oġġett flimkien mad-danni li jirriżultaw min-nuqqas tal-konsenja.

Fil-proċedimenti ta' eżekuzzjoni għall-prestazzjoni ta' att, jista' jkun hemm żewġ miżuri ta' eżekuzzjoni alternattivi xierqa: jew il-prestazzjoni tal-att minn persuna oħra a spejjeż tal-parti li l-eżekuzzjoni qed tintalab kontriha, meta l-att ikun funġibbli, flimkien mal-kumpens għad-dewmien; jew il-ħlas ta' kumpens għad-danni mgarrbin, meta l-att ma jkunx funġibbli, li miegħu jista' jidied il-ħlas ta' penali. Meta l-parti li titlob l-eżekuzzjoni titlob kumpens għad-danni mgarrbin, il-kawża tinbidel fi proċedimenti ta' eżekuzzjoni għall-ħlas ta' somma flus.

4.1 Liema tipi ta' assi jistgħu jkunu suġġetti għall-eżekuzzjoni?

L-assi kollha tad-debitur li jistgħu jinqabdu jistgħu jkunu suġġetti għal eżekuzzjoni.

L-eżekuzzjoni tista' tkopri assi ta' terzi meta jkunu marbuta ma' garanzija tal-kreditu, jew meta jkunu s-suġġetti ta' att detrimental għall li l-kreditur ikun irnexxielu jikkontesta.

Jistgħu jinqabdu biss oġġetti u intitolamenti li jistgħu jiġu vvalutati fi flus. Assi li ma jagħmlux parti mill-kummerċ legali ma jistgħux jinqabdu.

Fir-rigward tar-regoli msemmija hawn fuq, l-assi li ġejjin jistgħu jkunu soġġetti għall-eżekuzzjoni:

beni immobbli;

beni mobbli;

kreditu;

titoli;

intitolamenti;

intitolamenti futuri;

depożiti bankarji;

gratifikati jew salarji;

assi indiviżibbli;

ishma f'kumpaniji;

stabbilimenti tan-negozju.

4.2 X'inhuma l-effetti tal-miżuri eżekuttivi?

L-effetti tal-qbid

bl-eċċezzjoni ta' każijiet previsti speċifikatament mil-liġi, il-parti li titlob l-eżekuzzjoni tikseb id-dritt, permezz tal-qbid, li titfallas bi prijorità fuq kwalunkwe kreditur ieħor li ma jkollux garanzija *in rem* minn qabel;

jekk l-assi tal-parti li l-eżekuzzjoni qed tintalab kontra jkun nqabdu digà, il-preċedenza tal-qbid tkun relatata mad-data ta' meta nqabdu;

mingħajr preġudizzju għar-regoli tar-reġistrazzjoni, kull att ta' disponiment, gravami jew kiri ta' assi maq'buda ma jistax jiġi invokat kontra l-eżekuzzjoni;

meta kull pretensjoni tad-debitur tkun maq'buda, it-tmiem tal-pretensjoni għal raġuni li tiddependi fuq ir-rieda tal-parti li l-eżekuzzjoni qed tintalab kontra jew tad-debitur tagħha, li jkun seħħ wara l-qbid, lanqas ma tkun tista' tiġi invokata kontra l-eżekuzzjoni;

il-ħlas sħiħ jew l-assenjazzjoni, qabel il-qbid, ta' spejjeż ta' kiri li jkun għadhom mhumiex dovuti ma jistgħux jiġu invokati kontra l-parti li titlob l-eżekuzzjoni sakemm dawn l-ispejjeż ta' kiri jkun relatati ma' perjodi ta' żmien li jkun għadhom ma għaddewx dakinhar tal-qbid;

jekk l-oġġett maq'bud jintilef, jiġi esproprjat jew iġarrab tnaqqis fil-valur, u fi kwalunkwe każ ikun hemm xi kwistjoni ta' kumpens minn terzi, il-parti li titlob l-eżekuzzjoni, fil-pretensjonijiet inkwistjoni jew fis-somom ta' flus imħallsin bħala kumpens, jibqgħalha d-dritt li kellha fuq l-oġġett.

L-effetti tal-bejgħ

bejgħ sfurzat jittrasferixxi d-drittijiet li kellha l-parti li l-eżekuzzjoni qed tintalab kontra fuq l-oġġett mibjugħ lix-xerrej;

l-assi jiġu ttrasferiti liberi minn kull gravami u liberi minn kull dritt *in rem* ieħor li ma kienu għe rreġistrat qabel kwalunkwe sekwestru, qbid jew garanzija, bl-eċċezzjoni ta' dawk ikkostitwiti aktar qabel li jipproduċu effetti fir-rigward ta' terzi irrispettivament mir-reġistrazzjoni;

id-drittijiet ta' terzi msemmija hawn fuq li jiskadu jiġu ttrasferiti lejn id-dhul mill-bejgħ tal-assi kkonċernati.

L-effetti tal-ħlas

il-ħlas itemm l-eżekuzzjoni;

il-ħlas jista' jsir permezz ta' ħlas monetarju, l-alkozzjoni ta' assi lill-kreditur, l-assenjazzjoni ta' introjtu jew ħlas bin-nifs permezz ta' ftehim bejn il-parti li titlob l-eżekuzzjoni u l-parti li l-eżekuzzjoni qed tintalab kontra.

L-effetti tal-konsenja ta' oġġett

jekk il-parti li l-eżekuzzjoni qed tintalab kontra ma tikkonsenjax volontarjament l-oġġett, id-dispożizzjonijiet li jirregolaw il-qbid japplikaw *mutatis mutandis* għall-prestazzjoni tal-konsenja, u jsiru t-tiftixiet u l-mizuri neċessarji l-oħrajn;

il-konsenja tista' tinvolvi assi li jappartjenu lill-Istat, persuni ġuridici pubbliċi oħrajn, konċessjonarji ta' xogħlijiet jew servizzi pubbliċi jew korporazzjonijiet karitattivi;

meta tkun kwistjoni ta' beni mobbli li tkun trid tiġi ddeterminata bl-għadd, bl-użin jew bil-kejl, l-aġent tal-eżekuzzjoni jkollu l-operazzjonijiet essenzjali mwettqin fil-preżenza tiegħu u jikkonsenja l-kwantità dovuta lill-parti li titlob l-eżekuzzjoni;

meta tkun kwistjoni ta' beni immobbli, l-aġent tal-eżekuzzjoni jgħaddi s-sjeda lill-parti li titlob l-eżekuzzjoni billi jagħtiha d-dokumenti u ċ-ċwieviet, jekk ikun hemm, u jinnotifika lill-parti li l-eżekuzzjoni qed tintalab kontra, lill-kerreġja u lil kull min ikollu l-pussess biex ikun żgurat li jirrispettaw u jirrikonossu d-drittijiet tal-parti li l-eżekuzzjoni qed tintalab kontra;

meta oġġett ikun b'koproprietà ma' partijiet interessati oħrajn, il-parti li titlob l-eżekuzzjoni tingħata s-sjeda tal-parti tiegħu;

meta l-proprietà tkun ir-residenza prinċipali tal-parti li l-eżekuzzjoni qed tintalab kontra, jekk ikun hemm diffikultajiet serji fir-riakkomodazzjoni tagħha, l-aġent tal-eżekuzzjoni jinforma lill-kunsill muniċipali u lill-korpi kompetenti mill-benessri dwaru minn qabel;

meta l-proprietà tkun ir-residenza prinċipali tal-parti li l-eżekuzzjoni qed tintalab kontra u tkun krietha, l-aġent tal-eżekuzzjoni jissospendi l-konsenja meta jintwera minn ċertifikat mediku, li jindika l-perjodu li jrid ikun hemm sospensjoni tal-eżekuzzjoni matulu, u li l-mizura tipperikola ħajjet il-persuna fil-post, minħabba mard akut.

L-effetti tal-prestazzjoni ta' att

jekk il-parti li titlob l-eżekuzzjoni tagħzel il-prestazzjoni tal-att minn persuna oħra, hija titlob li jinħatar espert biex jivvaluta l-ispejjeż biex isir hekk;

ladarba titlesta l-valutazzjoni, jinqabdu l-assi neċessarji biex jiġi ffallas l-ammont stabbilit, wara t-termini l-oħrajn tal-proċedimenti ta' eżekuzzjoni għall-ħlas ta' somma flus;

jekk id-debitur ikun meħtieġ li ma jwettaqx att u mbagħad iwettqu, il-kreditur ikollu d-dritt jittlob li x-xogħlijiet, jekk ikun hemm xogħlijiet kompluti, jitwaqqgħu a spejjeż tal-persuna li ma kellhiex twettaqhom;

dan l-intitolament jieqaf, u l-kumpens jiġi ffallas biss skont termini generali, jekk il-ħsara mgarrba mid-debitur dovuta għat-twaqqigħ tkun konsiderevolment oġġha mill-ħsara mgarrba mill-kreditur.

4.3 X'inhi l-validità ta' mizuri bħal dawn?

Il-bejgħ, il-ħlas, il-konsenja ta' oġġett u l-prestazzjoni ta' att huma mizuri ta' eżekuzzjoni li, ladarba jitwettqu, ma jkollhomx perjodu ta' validità. L-istess japplika għall-qbid, għalkemm bl-ispeċifità indikata hawn taħt fir-rigward tal-qbid tal-assi soġġetti għar-reġistrazzjoni.

Fir-rigward tal-qbid ta' proprjetà immobbli soġġetta għar-reġistrazzjoni, ir-reġistrazzjoni tal-qbid hija obligatorja u trid issir mill-aġent tal-eżekuzzjoni. F'ċerti każijiet previsti espressament mil-liġi, ir-reġistrazzjoni tal-qbid trid tiffassal bħala proviżorja. Meta dan iseħħ, ir-reġistrazzjoni proviżorja tiskadi jekk ma tiġix ikkonvertita f'reġistrazzjoni permanenti jew imġedda fil-limitu taż-żmien applikabbli. Għalhekk, fil-każ ta' qbid ta' assi soġġetti għar-reġistrazzjoni, li r-reġistrazzjoni tagħhom hija proviżorja, l-aġent tal-eżekuzzjoni għandu jiżgura li r-reġistrazzjoni proviżorja tiġi kkonvertita f'reġistrazzjoni permanenti, jekk sadanittant dan isir possibbli, jew jiġġedded għaž-żmien meħtieġ.

Fl-aħħar nett, il-proċedimenti ta' eżekuzzjoni li jkun infetħu jistgħu jintemmu fl-istadju tad-diligenza dovuta biex jinstabu l-assi tad-debitur, mingħajr ma jsir il-ħlas, jekk id-diligenza dovuta ma tħallix frott meta jiskadu t-termini previsti fil-liġi tal-proċedura ċivili, skont il-każ u l-forma tal-proċedimenti applikabbli.

5 Hemm possibiltà li d-deċiżjoni li tawtorizza din il-mizura tiġi appellata?

F'sens wiesa', il-kelma "appell" (*recurso*) tkopri oġġezzjoni għal eżekuzzjoni, oġġezzjoni għal qbid u appell fis-sens strett tal-kelma.

Oġġezzjoni għal eżekuzzjoni

Il-persuna li l-eżekuzzjoni qed tintalab kontra tista' tikkontesta l-eżekuzzjoni billi tippreżenta oġġezzjonijiet għall-eżekuzzjoni fi żmien 20 jum mid-data ta-taħrika.

Mingħajr preġudizzju għad-dispożizzjonijiet tad-dritt internazzjonali u d-dritt tal-UE, li jorbtu lill-Portugall u li jieħdu preċedenza, skont il-leġiżlazzjoni nazzjonali, ir-raġunijiet għal oġġezzjoni għall-eżekuzzjoni jvarjaw skont jekk l-eżekuzzjoni tkun ibbażata fuq sentenza (aktar ristretti); deċiżjoni ta' arbitraġġ (fit usa'); jew titolu ta' eżekuzzjoni differenti (terġa' usa').

Meta l-eżekuzzjoni tkun ibbażata fuq sentenza, l-oġġezzjonijiet jistgħu jkun bbażati biss fuq ir-raġunijiet li ġejjin:

it-titolu ma jeżistix jew mhumiex eżekutorju;

l-atti jew il-kopja ċertifikata huma ffalsifikati jew imprecizi u dan jinfluwenza t-termini tal-eżekuzzjoni,

in-nuqqas ta' rekwiżit proċedurali li r-regolarità tal-proċedimenti tal-eżekuzzjoni jiddependu fuqu, mingħajr preġudizzju għall-fatt li dan ikun għe ssodisfat;

in-nuqqas ta' parteċipazzjoni tal-konvenut fil-proċess ta' dikjarazzjoni, jekk tfeġġ kwalunkwe waħda mis-sitwazzjonijiet imsemmijin fl-Artikolu 696(e) tal-Kodiċi Ċivili (iċ-ċitazzjoni ma ġietx innotifikata jew iċ-ċitazzjoni hija nulla u bla effett; nuqqas ta' konnoxxenza taċ-ċitazzjoni għal raġunijiet li ma jistgħux jiġu attribwiti lill-konvenut, nuqqas ta' oġġezzjoni minħabba forza maġġuri);

I-inċertezza, in-nuqqas ta' eżekutorjetà jew in-nuqqas ta' likwidità tal-obbligu li jrid jiġi eżegwit li ma jkunux ġew indirizzati fl-istadju inizjali tal-proċedimenti ta' eżekuzzjoni;

kawża maqgħha qabel ma tkun ġiet eżegwita s-sentenza;

kull fattur li jtemm jew jimmodifika l-obbligu, sakemm ikun sussegwenti għall-għeluq tad-diskussjoni fil-proċess tad-dikjarazzjoni u tista' tiġi pprovduta prova dokumentata; il-preskrizzjoni tad-dritt jew tal-obbligu tista' tiġi ppruvata bi kwalunkwe mezz;

kontrotalba kontra l-persuna li titlob l-eżekuzzjoni bl-għan li tinkiseb tpaċija tal-pretensjonijiet;

meta tkun involuta sentenza li tapprova ammissjoni jew ftehim, kull bażi ta' nullità jew annullabilità ta' dawn l-atti.

Meta l-eżekuzzjoni tkun ibbażata fuq deċiżjoni ta' arbitraġġ, minbarra r-raġunijiet għal oġġezzjoni għall-eżekuzzjoni msemmija iktar 'il fuq, huwa possibbli wkoll li wieħed jibbaża ruħu fuq ir-raġunijiet li l-annullament ġudizzjarju tal-istess deċiżjoni jista' jkun ibbażat fuqhom, mingħajr preġudizzju għad-dispożizzjonijiet tal-Liġi dwar l-Arbitraġġ Volontarju (*Lei da Arbitragem Voluntária*).

Meta l-eżekuzzjoni ma tkunx ibbażata fuq sentenza jew fuq talba għal mandat ta' inibizzjoni li jkun ingħaqad mandat ta' eżekuzzjoni miegħu, flimkien mar-raġunijiet għal oġġezzjoni għal eżekuzzjoni bbażata fuq sentenza diġà elenkata, kwalunkwe raġuni oħra li tista' tkun invokata bħala difiża fil-proċess ta' dikjarazzjoni.

Oġġezzjoni għal qbid

Il-parti li l-eżekuzzjoni qed tintalab kontriha, il-konjuġi tagħha u t-terzi jistgħu joġġezzjonaw għall-qbid ta' ċerti assi fil-każijiet li ġejjin.

Meta jinqabdu assi li jappartjenu lill-parti li l-eżekuzzjoni qed tintalab kontriha, dik il-parti tista' toġġezzjona għall-qbid għal kwalunkwe waħda mir-raġunijiet li ġejjin:

I-inammissibilità tal-qbid tal-assi effettivament maqbuda jew tal-punt sa fejn sar il-qbid;

il-qbid immedjat ta' assi li jissodisfaw id-dejn li qed jiġi eżegwit biss b'mod sussidjarju;

il-qbid ta' assi li, minhabba li ma jissodisfawx, skont it-termini tal-liġi sostantiva, id-dejn li qed jiġi eżegwit, ma kellhomx ikunu affettwati mill-miżura.

Jekk il-qbid jew kwalunkwe konfiska ġudizzjarja jew konsenja ta' assi ordnata b'mod ġudizzjarju tikser id-dritt ta' proprjetà jew kwalunkwe dritt ieħor inkompatibbli mal-implimentazzjoni jew il-kamp ta' applikazzjoni tal-miżura, li jkun ta' xi ħadd li mhuwiex parti fil-kawża, il-parti li tkun ġarrbet id-danni tkun tista' tasserixxi dan billi tiftaħ kawża bħala parti terza.

Konjuġi li jkun fil-pożizzjoni ta' parti terza jista', mingħajr l-awtorizzazzjoni tal-konjuġi l-ieħor, jiddefendi d-drittijiet tiegħu fir-rigward tal-assi tiegħu stess jew tal-assi kongunti li jkunu ġew indebitament affettwati mill-qbid.

Appelli

Proċedimenti ta' appell ordinarji jistgħu f'qorti tal-appell (*de apelação*) (ipprezentati kontra sentenzi mogħtija minn qorti tal-ewwel istanza) jew fuq punt tad-dritt (*de revista*) (ipprezentati quddiem il-Qorti Suprema tal-Ġustizzja). L-appelli ordinarji kontra sentenzi mogħtija fi proċedimenti ta' eżekuzzjoni huma rregolati mid-dispożizzjonijiet applikabbli għall-proċess ta' dikjarazzjoni.

Bħala regola, appell ordinarju jkun ammissibbli biss meta l-kawża jkollha valur oġġettiv mill-ammont li l-qorti li s-sentenza tagħha tkun qed tiġi appellata jkollha l-ġurisdizzjoni għalih u s-sentenzi kkontestati jkunu sfavorevoli għall-appellant b'ammont li jkun ukoll aktar minn nofs l-ammont li dik il-qorti jkollha l-ġurisdizzjoni għalih. Fil-Portugall, l-ammont li l-Qorti tal-Appell għandha ġurisdizzjoni għalih huwa ta' EUR 30 000,00 u l-ammont li l-qorti tal-ewwel istanza għandha ġurisdizzjoni għalih huwa ta' EUR 5 000,00.

Il-proċedimenti ta' eżekuzzjoni jipprovdwu għal ċerti dikjarazzjonijiet interlokutorji li jistgħu jseħħu jew ma jseħħu, skont il-każ – eż. kontestazzjonijiet għall-eżekuzzjoni permezz ta' kawżi ta' restituzzjoni imressqin mill-parti li l-eżekuzzjoni qed tintalab kontriha, oġġezzjoni għal qbid mill-parti li l-eżekuzzjoni qed tintalab kontriha jew minn terzi, verifika u klassifikazzjoni ta' krediti meta jkun hemm kredituri b'garanzija *in rem* fuq l-assi maqbuda li qed jitolbu l-ħlas tal-krediti rispettivi tagħhom mir-rikavati tal-assi maqbuda. Appell jista' jiġi wkoll mid-deċiżjonijiet li jkunu tteħdu dwar dawk id-dikjarazzjonijiet interlokutorji dwar it-termini stabbiliti hawn fuq.

B'mod partikolari, fi proċedimenti ta' eżekuzzjoni, l-appelli jiġu minn dawn li ġejjin:

deċiżjoni li tivvaluta l-iskwalifika ta' mħallef;

deċiżjoni li tivvaluta l-ġurisdizzjoni esklużiva ta' qorti;

deċiżjoni li tordna sospensjoni tal-proċedimenti;

digriet li jilqa' jew jiċċad kwalunkwe eċċezzjoni (*articulado*) jew prova;

deċiżjoni li timponi multa jew piena proċedurali oħra;

deċiżjoni li tordna t-tfassir ta' kwalunkwe reġistrazzjoni;

deċiżjoni meħuda wara sentenza finali;

deċiżjonijiet li jkun assolutament inutili li jiġu kkontestati permezz ta' appell kontra s-sentenza finali;

deċiżjonijiet li jissospendu, itemmu jew jannullaw l-eżekuzzjoni;

deċiżjonijiet dwar l-annullament tal-bejgħ;

deċiżjonijiet dwar l-eżerċizzju tad-dritt ta' prijorità jew ta' fidi;

ċaħda, anke parzjali, li tiġi eżaminata t-talba għal eżekuzzjoni;

digriet li jiċċad it-talba għal eżekuzzjoni.

Appell fuq punt tad-dritt jiġi minn:

deċiżjonijiet tal-qorti tal-appell mogħtija fl-appell fi proċedimenti ta' saldu li ma jkunux jiddependu fuq kalkolu aritmetiku sempliċi, fuq il-verifika u l-klassifikazzjoni tal-krediti jew fuq il-kontestazzjonijiet li jiġu pprezentati kontra l-eżekuzzjoni;

dan huwa mingħajr preġudizzju għal kawżi fejn l-appell quddiem il-Qorti Suprema tal-Ġustizzja jkun ammissibbli dejjem.

6 Hemm xi limiti fuq l-eżekuzzjoni, b'mod partikolari relatati ma' ħarsien tad-debitur jew preskrizzjonijiet?

Iva, jeżistu restrizzjonijiet relatati mal-protezzjoni tad-debitur. Xi wħud huma restrizzjonijiet fuq il-qbid, oħrajn huma restrizzjonijiet fuq l-eżekuzzjoni li jirriżultaw mill-preskrizzjoni.

Restriżjonijiet fuq il-qbid relatati mal-protezzjoni tad-debitur jikkonsistu f'immunità assoluta jew totali mill-qbid, l-immunità relattiva mill-qbid u l-immunità parzjali mill-qbid ta' ċerti assi tad-debitur. Hemm żewġ restrizzjonijiet oħrajn: waħda marbuta mal-protezzjoni tal-assi kongunti ta' koppja meta l-proċedimenti ta' eżekuzzjoni jkunu kontra wieħed biss mill-konjuġi; u oħra li tirriżulta mill-prinċipju tal-proporzjonalità, li skontu għandhom jinqabdu biss l-assi meħtieġa biex jiġi ssodisfat id-dejn u l-ispejjeż iġġenerati mill-eżekuzzjoni.

Il-mogħdija taż-żmien tista' tikkostitwixxi limitu fuq l-eżekuzzjoni fil-każ ta' preskrizzjoni jew limitazzjoni. Ladarba t-termini kkonċernati jkunu għaddew, id-dritt li jintalab li jiġi eżegwit jintemm.

Hawn taħt issib spjegazzjoni ta' kif joperaw dawn ir-restrizzjonijiet relatati mal-protezzjoni tad-debitur u mal-limiti taż-żmien.

Assi b'immunità assoluta u totali minn qbid

Minbarra oġġetti eżentati mill-qbid skont dispożizzjoni speċjali, dawn li ġejjin igawdu minn immunità assoluta mill-qbid:

oġġetti jew drittijiet inaljenabbli;

assi li jkunu proprjetà pubblika tal-Istat u ta' persuni ġuridici pubbliċi oħrajn;

oġġetti li l-qbid tagħhom ikun immorali jew ma jkunx finanzjarjament ġustifikat minhabba li l-valur tas-suq tagħhom ikun insinifikanti;

oġġetti maħsuba speċifikament għall-eżerċizzju ta' qima pubblika;

artijiet tad-dfin;

strumenti u oġġetti essenzjali għall-persuni b'dizabilità u oġġetti maħsuba għat-trattament tal-morda.

Assi b'immunità relattiva minn qbid

ħlief meta l-eżekuzzjoni tkun għall-ħlas ta' dejn b'garanzija *in rem*, l-assi tal-Istat u ta' persuni ġuridici pubbliċi oħrajn, ta' entitajiet li jagħmlu xogħlijiet pubbliċi jew konċessjonijiet ta' servizz pubbliku, jew ta' għaqdiet karitattivi li jkunu assenjati għal finijiet ta' interess pubbliku huma eżenti mill-qbid;

l-għodod tax-xogħol tal-parti li l-eżekuzzjoni qed tintalab kontra u l-oġġetti essenzjali għall-eżerċizzju tal-professjoni tagħha jew għat-taħriġ vokazzjonali huma wkoll eżenti mill-qbid, sakemm il-parti inkwistjoni ma tindikax li jistgħu jinqabdu, jew jekk l-eżekuzzjoni tkun għall-ħlas tal-prezz tax-xiri jew tal-ispiza tat-tiswija tagħhom, jew jekk jinqabdu bħala assi tangibbli tal-istabbiliment tan-negozju;

assi li huma affarijiet tad-dar essenzjali fid-dar proprja tal-parti li l-eżekuzzjoni qed tintalab kontra, ħlief jekk l-eżekuzzjoni tkun għall-ħlas tal-oġġetti nfushom jew għall-ispejjeż tat-tiswija tagħhom, huma eżenti mill-qbid ukoll.

Assi li jistgħu jinqabdu b'mod parzjali

żewġ terzi mis-salarji netti, pagi, benefiċċji perjodiċi rċevuti bħala pensjoni tal-irtirar jew kwalunkwe benefiċċju soċjali, assikurazzjoni, indennizz għal inċident jew annwalità oħra, jew kwalunkwe ħlas ieħor ta' natura simili li jiżgura l-għajxien tad-debitur għandhom l-immunità mill-qbid ukoll;

għall-finijiet tal-kalkolu tal-parti netta tal-ħlasijiet imsemmijin hawn fuq, jitqiesu biss kontribuzzjonijiet li jkunu meħtieġa mil-liġi;

din l-immunità mill-qbid għandha limitu massimu ta' ammont ekwivalenti għal tliet pagi minimi nazzjonali fil-mument ta' kull qbid u limitu minimu, meta d-debitur ma jkollu l-ebda introjtu ieħor, tal-ammont ekwivalenti ta' paga minima nazzjonali waħda;

il-limiti msemmija fuq ma japplikawx meta l-pretensjoni li tkun qed tiġi eżegwita tkun għal manteniment. F'dak il-każ ammont ekwivalenti għall-pensjoni mhux kontributorja sħiħa għandu l-immunità mill-qbid;

meta jinqabdu flejjes jew jiġu sekwestrati bilancj bankarji, ammont ekwivalenti għall-paga minima nazzjonali jkollu l-immunità jew, fil-każ ta' obbligu ta' manteniment, ammont ekwivalenti għall-pensjoni mhux kontributorja sħiħa. (Din l-immunità mill-qbid jew mis-sekwestru u l-immunità parzjali msemmija fuq mill-qbid mhumiex kumulattivi);

wara li tikkunsidra l-ammont u n-natura tal-pretensjoni li qed tiġi eżegwita kif ukoll il-bżonnijiet tal-parti li l-eżekuzzjoni qed tintalab kontra u l-familja tagħha, il-qorti tista', b'mod eċċezzjonali u fuq talba tal-parti li l-eżekuzzjoni qed tintalab kontra, tnaqqas, għal perjodu li tqis li jkun raġonevoli, il-parti tal-introjtu tagħha li jista' jinqabad u saħansitra teżentaha totalment għal perjodu ta' mhux aktar minn sena.

Immunità mis-sekwestru ta' somom ta' flus jew depożiti bankarji

Somom ta' flus jew depożiti bankarji li jirriżultaw mis-saldu ta' pretensjoni bl-immunità mis-sekwestru għandhom l-immunità mis-sekwestru, bl-istess termini tat-talba oriġinali.

Limiti fuq il-qbid ta' assi komuni fi proċedimenti ta' eżekuzzjoni kontra wieħed mill-konjuġi

meta jinqabdu l-assi komuni ta' koppja miżżewġa fi proċedimenti ta' eżekuzzjoni kontra wieħed biss mill-konjuġi, minhabba li jitqies li l-parti li l-eżekuzzjoni qed tintalab kontra ma jkollhiex biżżejjed assi, il-konjuġi tad-debitur tiġi nnotifikata biex titlob is-separazzjoni tal-assi jew li oġġi ċertifikat li juri li jkun hemm kawża pendenti fejn is-separazzjoni tkun diġà ntalbet, fi żmien 20 jum u fin-nuqqas ta' dan, l-eżekuzzjoni tkompli kontra l-assi komuni;

ladarba tkun giet ippreżentata t-talba għas-separazzjoni jew jingħadda ċ-ċertifikat, l-eżekuzzjoni tiġi sospiża sakemm issir id-diviżjoni. Jekk, b'riżultat tad-diviżjoni, l-assi maqbeda ma jispicċawx għand il-parti li l-eżekuzzjoni qed tintalab kontra, jistgħu jinqabdu assi oħrajn li jkunu spicċaw għandu u l-qbid preċedenti jibqa' jgħodd sakemm iseħħ il-qbid il-ġdid.

Limiti ta' qbid imposti mill-proporzjonalità

Il-qbid ikun limitat għall-assi neċessarji għall-ħlas tad-dejn li jkun qed jiġi eżegwit u għall-ispejjeż prevedibbli tal-eżekuzzjoni li, għall-fini tat-tweġġ tal-qbid u mingħajr preġudizzju għal likwidazzjoni sussegwenti, huma preżunti li jkunu 20 %, 10 % u 5 % tal-valur tal-eżekuzzjoni, skont jekk dak il-valur ikunx valur kopert mill-ġurisdizzjoni tal-Qorti Distrettwali, jaqbiżx dak il-valur mingħajr ma jaqbeż erba' darbiet il-valur li l-Qorti tal-Appell għandha l-ġurisdizzjoni għalih, jew ma jkunx oġġa minn dan l-aħħar valur. Il-valur li l-Qorti Distrettwali għandha ġurisdizzjoni għalih huwa EUR 5 000,00 u dak li għandha ġurisdizzjoni għalih il-Qorti tal-Appell huwa ta' EUR 30 000,00 (fl-2020, meta din l-iskeda informattiva giet riveduta). Iż-żewġ valuri huma stabbiliti fl-Artikolu 44 tal-Liġi Nru 62/2013 tas-26 ta' Awwissu 2013, li tista' tiġi kkonsultata permezz ta' [din il-ħolqa](#).

Limiti ta' eżekuzzjoni li jirriżultaw minn perjodi ta' preskrizzjoni

Bħala regola ġenerali, il-protezzjoni ġudizzjarja (li l-eżistenza jew l-istabbiliment tagħha tiddependi mir-rieda tal-partijiet) hija suġġetta għall-preskrizzjoni meta ma tkunx eżerċitata matul il-perjodu stabbilit mil-liġi.

Il-qorti ma tistax tagħti terminu ta' preskrizzjoni *ex officio*. Sabiex terminu ta' preskrizzjoni jkun effettiv, irid jiġi invokat, ġudizzjarjament jew ekstraġudizzjarjament mill-persuna li tibbenefika minnu, mir-rappreżentant tagħha jew, jekk il-persuna ma jkollhiex il-kapaċità, mill-Prosekutur Pubbliku. Meta l-perjodu ta' preskrizzjoni jkun skada, il-benefiċjarju (id-debitur) jista' jirrifjuta li jhallas jew jikkontesta, bi kwalunkwe mod, l-eżerċizzju tad-dritt preskritt. Jekk ikun hemm proċedimenti ta' eżekuzzjoni kontra l-persuna kkonċernata, id-debitur li l-eżekuzzjoni tintalab kontra jista' joġġezzjona għall-eżekuzzjoni permezz ta' kawża ta' restituzzjoni li fiha huwa jiddependi fuq il-preskrizzjoni. Il-perjodu ta' preskrizzjoni għall-oġġezzjonijiet għall-eżekuzzjoni huwa ta' 20 jum miċ-ċitazzjoni.

Madankollu, debitur ma jistax jitlob l-irkupru (ir-ritorn) ta' ħlas bin-nifs li jkun għamel spontanjament biex jikkonforma ma' obbligu preskritt, anke meta dan ikun sar mingħajr ma kien jaf bil-preskrizzjoni. Din ir-regola tapplika għal kull forma ta' saldu ta' dritt preskritt, kif ukoll għar-rikonoxximent tagħha jew għall-ghoti ta' garanziji.

Il-preskrizzjoni tista' tiġi invokata kontra l-parti li titlob l-eżekuzzjoni mill-kredituri tad-debitur u minn terzi b'interess leġittimu li tiġi ddiġarata, anke meta d-debitur ikun irrinunzja. Madankollu, jekk id-debitur jirrinunzja, il-preskrizzjoni tista' tiġi invokata biss mill-kredituri tad-debitur jekk ikunu ġew issodisfati ir-reqwiżiti stabbiliti fid-dritt ċivili għal kawża ta' impunjazżjoni (*impugnação Pauliana*).

Jekk debitur li jkun hemm proċedimenti kontra ma jeċċepix li t-talba tkun preskritta u jitlef il-kawża, il-kawża ġudikata ma taffettwax id-dritt lill-kredituri.

Il-perjodu ta' preskrizzjoni normali huwa ta' 20 sena iżda jeżistu xi preskrizzjonijiet għal żmien iqsar.

Dawn li ġejjin għandhom perjodu ta' preskrizzjoni ta' ħames snin:

vitalizji u ċnus;

spejjeż ta' kiri dovuti mil-lokatarju, anki meta jithallsu darba biss;

kirjiet fit-tul;

imgħax stipulat mill-kuntratt jew mil-liġi, inkluż l-imgħax gross, u d-dividendi tal-kumpaniji;

ir-rati tal-amortizzament tal-kapital li jridu jithallsu bl-imgħax;

il-ħlasijiet dovuti tal-manteniment;

kwalunkwe ħlas ieħor li jiġgedded perjodikament.

Il-liġi tistabbilixxi preskrizzjonijiet preżunti (abbazi tal-preżunzjoni ta' konformità) fil-każijiet li ġejjin:

il-pretensjonijiet ta' stabbiliment li jipprovdu akkomodazzjoni, ikel jew xorb għall-akkomodazzjoni, l-ikel jew ix-xorb li jfornu jiġu preskritti wara sitt xhur, mingħajr preġudizzju għall-perjodu ta' preskrizzjoni ta' sentejn indikat hawn taħt;

il-pretensjonijiet ta' stabbiliment li jipprovdu akkomodazzjoni jew akkomodazzjoni u ikel jew xorb lil studenti jiġu preskritti wara sentejn, kif ukoll pretensjonijiet ta' stabbiliment li jipprovdu edukazzjoni, taġġim, assistenza jew trattament, fir-rigward tas-servizzi pprovduti;

pretensjonijiet ta' negozjanti għal oġġetti mibjugħa lil persuna li ma tkunx negozjant jew għal oġġetti li ma jkunux maħsuba għan-negozju taġġim jiġu preskritti wara sentejn, kif ukoll il-pretensjonijiet ta' parti oħra, inkluża n-nefqa mgarrba, sakemm is-servizz rispettiv ikun maħsub għall-attività industrijali tad-debitur;

il-pretensjonijiet għal servizzi pprovduti fl-eżerċizzju ta' professjonijiet liberi u għar-rimborż tan-nefqa korrispondenti jiġu preskritti wara sentejn.

Meta ikun hemm involut perjodu ta' preskrizzjoni deskritt fid-dritt ċivili bħala perjodu ta' preskrizzjoni preżunt, japplikaw ir-regoli li ġejjin:

il-preżunzjoni ta' konformità permezz tal-iskadenza taż-żmien tista' tiġi kkontestata biss bir-rikonoxximent mid-debitur originali jew mill-persuna li l-pretensjoni tkun giet ittrasferita lilha permezz ta' suċċessjoni;

rikonoxximent ekstrapudizzjarju jkun validu biss meta jkun bil-miktub;

pretensjoni titqies li tkun giet rikonoxxuta jekk id-debitur jirrifjuta li jixhed jew li jieħu ġurament quddiem il-qorti, jew li jwettaq kwalunkwe att legali inkompatibbli mal-preżunzjoni ta' konformità.

Il-preskrizzjoni tad-drittijiet rikonoxxuti f'sentenza jew f'ordni ta' eżekuzzjoni topera kif ġej:

id-dritt għall-preskrizzjoni, anke jekk ikun preżunt biss, li l-liġi tistabbilixxi perjodu għalih li jkun iqsar minn dak ordinarju, huwa suġġett għal dan l-aħħar perjodu ta' preskrizzjoni f'każ ta' sentenza li tkun saret *res judicata* li taġġraf id-dritt, jew titolu eżekuttiv differenti;

madankollu, meta s-sentenza jew titolu differenti jirreferi għal ħlasijiet parzjali li jkunu għadhom mhumiex dovuti, fir-rigward ta' dawk il-ħlasijiet, il-perjodu ta' preskrizzjoni jkompli jkun l-iqsar wieħed.

Il-Kodiċi Ċivili jistabbilixxi regoli dwar il-bidu tal-perjodu ta' preskrizzjoni, is-sospensjoni u l-interruzzjoni tiegħu. Meta jkun hemm raġunijiet għal sospensjoni (eż. minuri, servizz militari, forza maġġuri, tort tad-debitur), il-perjodu ta' preskrizzjoni ma jibdiex jew jibqa' jiddekorri. Meta perjodu ta' preskrizzjoni jiġi interrott, iż-żmien li jkun għadda jsir totalment inutilizzat u jibda jiddekorri perjodu ta' preskrizzjoni ġdid.

Kreditur li jkun interessat jinterrompi perjodu ta' preskrizzjoni jista' jagħmel hekk billi juża jew jinvoka wieħed minn dawn l-atti li ġejjin:

ċitazzjoni jew notifika ġudizzjarja ta' kull azzjoni li tesprimi, direttament jew indirettament, l-intenzjoni li jiġi eżerċitat id-dritt, irrispettivament mit-tip ta' proċedimenti li l-azzjoni tirreferi għalihom, u anke jekk il-qorti ma jkollhiex ġurisdizzjoni.

Jekk iċ-ċitazzjoni jew in-notifika ma ssir fi żmien ħamest ijiem wara li tintalab, għal raġuni li ma tkunx tista' tiġi attribwita lill-attur, il-perjodu ta' preskrizzjoni jiġi interrott meta jkunu għaddew ħamest ijiem.

L-annullament ta' ċitazzjoni jew notifika ma jimpedix l-interruzzjoni prevista fil-paragrafi preċedenti.

Għall-finijiet ta' dan l-Artikolu, kwalunkwe mezz ġudizzjarju ieħor li permezz tiegħu l-persuna li d-dritt jista' jiġi eżerċitat kontriha tiġi mgħarrfa bl-att jitqies bħala ekwivalenti għal ċitazzjoni jew notifika.

ftehim ta' arbitraġġ li jinterrompi l-perjodu ta' preskrizzjoni relatat mad-dritt li jkun qiegħed jiġi invokat;

ir-rikonoxximent tad-dritt quddiem id-detentur ikkonċernat mill-persuna li d-dritt jista' jiġi eżerċitat kontriha;

ir-rikonoxximent taċitu jkun rilevanti biss meta jirriżulta minn ġrajiet li jesprimu dak ir-rikonoxximent b'mod inekwivoku.

L-interruzzjoni ta' perjodu ta' preskrizzjoni għandha l-effetti li ġejjin (sakemm il-liġi ma tipprovdix mod ieħor b'mod speċifiku):

il-ħin kollu li jkun għadda qabel ma jiġix ikkunsidrat;

perjodu ta' preskrizzjoni ġdid jibda jiddekorri mill-att ta' interruzzjoni;

l-iskadenza l-ġdida tkun soġġetta għall-perjodu ta' preskrizzjoni originali.

Limiti ta' eżekuzzjoni li jirriżultaw minn data ta' skadenza

Meta, bil-forza tal-liġi jew tar-rieda tal-partijiet, dritt ikun irid jiġi eżerċitat f'ċertu ammont ta' żmien, japplikaw ir-regoli dwar l-iskadenza, sakemm il-liġi ma tirreferi espressament għall-perjodu ta' preskrizzjoni.

L-iskadenza tista' titwaqqaf biss bit-tweqqif, fil-limitu ta' żmien stipulat fil-liġi jew ftehim, tal-att li l-liġi jew il-ftehim jattribwixxi effett preventiv għalih. Is-sempliċi ftuħ ta' kawża għal dikjarazzjoni jew eżekuzzjoni tipprevjeni l-iskadenza, sakemm ma jkunx meħtieġ li ssir ċitazzjoni lid-debitur. Meta jkun involut terminu ta' żmien minħabba kuntratt jew dispożizzjoni legali relatata mal-protezzjoni ġudizzjarja, ir-rikonoxximent ta' tali protezzjoni mill-persuna li jrid jiġi eżerċitat kontriha wkoll jipprevjeni l-iskadenza.

L-iskadenza ma tiġix sospiża jew interrotta ħlief fil-każijiet fejn il-liġi tiddetermina hekk u, jekk il-liġi ma tistabbilix data alternattiva, dan jibda jgħodd fil-mument li d-dritt ikun seta' jiġi eżerċitat legalment.

L-iskadenza tiġi vvalutata mill-qorti *ex officio* u tista' tintalab fi kwalunkwe stadju tal-proċedimenti, jekk tkun tirreferi għal protezzjoni ġudizzjarja. Jekk tkun tirreferi għal protezzjoni ġudizzjarja li jitressaq proċediment ta' eżekuzzjoni fuq il-baži taġġim, l-iskadenza trid tiġi invokata mill-persuna li tibbenefika (fil-prinċipju, id-debitur/il-parti li l-eżekuzzjoni qed tintalab kontriha).

Id-definizzjoni u l-effetti tal-perjodu ta' preskrizzjoni u d-data ta' skadenza huma previsti mill-Artikoli 309 sa 340 tal-Kodiċi Ċivili, li jista' jiġi kkonsultat f' [din il-ħolqa](#).

Twissija:

Il-punt ta' Kuntatt Ċivili tan-NĠE, il-qrati jew l-entitajiet u l-awtoritajiet l-oħrajn mhumiex marbutin bl-informazzjoni li tinsab f'din l-iskeda informattiva. Huwa wkoll neċessarju li jinqrav it-testi legali fis-sehħ. Dawn huma suġġetti għal aġġornamenti regolari u interpretazzjoni evoluzzjonarja tal-ġurisprudenza.

Din il-paġna web hija parti minn [L-Ewropa Tiegħek](#).

Nilqgħu [l-feedback](#) tiegħek dwar l-utilità tal-informazzjoni pprovduta.

**Your
Europe**

This webpage is part of an EU quality network

L-aħħar aġġornament: 11/10/2021

Il-verzjoni bil-lingwa nazzjonali ta' din il-paġna tinżamm mill-punt ta' kuntatt tan-NĠE rispettiv. It-traduzzjonijiet saru mis-servizz tal-Kummissjoni Ewropea. Jista' jkun hemm xi tibdil imdaħħal fl-oriġinal mill-awtorità nazzjonali kompetenti li jkun għadu ma jidhix fit-traduzzjonijiet. La l-NĠE u lanqas il-Kummissjoni Ewropea ma jaċċettaw ebda responsabbiltà fir-rigward ta' kwalunkwe informazzjoni jew dejta li tinsab jew li hemm referenza għaliha f'dan id-dokument. Jekk jogħġbok irreferi għall-avviż legali sabiex tiċċekkja r-regoli dwar id-drittijiet tal-awtur għall-Istati Membri responsabbli minn din il-paġna.